

(432) “गै शब्दे” (I-भ्वादि:-917. अक. अनि. पर.)

‘शब्दविशेषे’ इति क्षीरस्वामी ।

“गाते गाडो गतावर्थे, कै गै शब्देऽस्य गायति ।” (श्लो. 5) इति देवः ।

¹गायकः-यिका, ²गापकः-पिका, ³जिगासकः-सिका, ⁴जेगीयकः-यिका ;
 गाता-त्री, गापयिता-त्री, जिगासिता-त्री, जेगीयिता-त्री ;
⁵गायन्-न्ती, गापयन्-न्ती, जिगासन्-न्ती ; —
 गास्यन्-न्ती-ती, गापयिष्यन्-न्ती-ती, जिगासिष्यन्-न्ती-ती ; —
 गापयमानः, गापयिष्यमाणः, जेगीयमानः, जेगीयिष्यमाणः ;
 सुगाः-सुगौ-सुगाः ; — — —

⁶गीतम्-तः, उपगीतम्, गापितः, जिगासितः, जेगीयितः-तवान् ;
⁷गायः, ⁸गाथकः^A-गाथिका, ⁹गायनः^B-गायनी, ¹⁰गेयः, ¹¹सामसङ्गायः,

1. ‘आदेच उपदेशोऽशिति’ (6-1-45) इत्यात्वे, ‘आतो युक् चिण्कृतोः’ (7-3-33) इति युगागमः । एवं घञि णमुलि च ज्ञेयम् ।
 2. आत्वे, ‘अर्तिह्रीवलीरीकनूयीक्ष्माय्यातां पुर्णौ’ (7-3-36) इत्यादन्तलक्षणः पुगागमः । एवं सर्वत्र ण्यन्ते बोध्यम् ।
 3. अनैमित्तिके आत्वे, द्वित्वे, अभ्यासस्य, ‘सन्त्यतः’ (7-4-79) इतीत्वम् । एवं सर्वत्र सज्जन्ते बोध्यम् ।
 4. ‘घुमास्थानापाजहातिषां हलि’ (6-4-66) इतीत्वे, अभ्यासस्य ‘गुणो यङ्लुकोः’ (7-4-82) इति गुणः । एवं यङन्ते सर्वत्र ज्ञेयम् ।
 5. शतरि शित्परकत्वात् आत्वाभावे, आयादेशः ।
 6. ‘घुमास्थानापा —’ (6-4-66) इतीत्वम् । एवं क्त्वायां, किनि, यकि च ज्ञेयम् ।
 7. ‘इयाद्व्यथाभ्रु—’ (3-1-141) इत्यादिना कर्तरि णप्रत्ययः । वाऽसरूपन्यायेन णप्रत्ययोऽपि भवत्येव ।
 8. ‘गस्थकन्’ (3-1-146) इति थकन्प्रत्ययः । स्त्रियां टापि, ‘प्रत्ययस्थात्—’ (7-3-44) इतीत्वम् ।
 9. ‘ण्युद् च’ (3-1-147) इति ण्युद् । णित्वात् युगागमः । स्त्रियां टित्वात् ङीप् ।
 10. ‘भव्यगेय—’ (3-4-68) इत्यादिना कर्तरि यत्प्रत्ययः । ‘इयति’ (6-4-65) इतीत्वे गुणः । गेयो माणवकः साम्नाम् ।
 11. ‘गापोष्ठकृ’ (3-2-8) इत्यत्र ‘अनुपसर्गे’ इत्युक्त्या, उपसर्गसमभिव्याहारे ‘कर्मण्यण्’ (3-2-1) इत्यणैव भवति ।
- A. ‘वाताहतचलच्छाखा नर्तका इव शाखिनः ।
 दुःसहा ह्री परिक्षिताः कणझिरलिगाथकैः ॥’ भ. का. 6-84.
- B. ‘प्रादिदृक्षत नो नृत्यं नाशुश्रूषत गायनान् ।
 रामं सुस्मृषमाणोऽसौ कपिर्विरहदुःखितम् ॥’ भ. का. 8-34.